Herinstalleer je pc: deel 3

Verwelkom Windows

Nog zo makkelijk natuurlijk als op je gloednieuwe pc Windows XP al vooraf werd geïnstalleerd. Maar wat als die er ooit de brui aan geeft, of je zit nog met een oud systeem dat je naar XP wil opwaarderen? Of je had bijvoorbeeld graag Windows 98 náást XP geïnstalleerd! In al deze gevallen kan je moeilijk aan een installatie van Windows XP voorbij. Geen probleem, want na deze workshop kan je er gezwind aan beginnen…

Voor je er ook maar aan denkt Windows XP los te laten, ga je best eerst na of je pc wel voldoet aan de minimumvereisten van dit besturingssysteem. Volgens Microsoft zien die er ongeveer zo uit: 233 MHz Pentium/Celeron-processor of AMD K6/Athlon/Duron-familie, 64 MB RAM, 1,5 GB harde schijf, VGA-resolutie. Zoals gewoonlijk blijkt de praktijk deze vereisten enigszins op te krikken, en wil je ietwat comfortabel aan de slag, dan richt je je maar beter op dit: 400 MHz Pentium II of hoger, 128 MB RAM, 4 GB schijf (met minstens 2 GB vrij), SVGA.
Ziet dat er op jouw pc allemaal pico bello uit, dan kan je met de installatie van wal steken. Weet echter wel dat Windows XP strikt genomen twee – maar in feite drie – verschillende installatievormen kent, en de verschillen zijn echt wel cruciaal… De zuiverste vorm is ongetwijfeld de zogenaamde ‘clean installation’ (schone installatie). XP heeft dan het rijk voor zich alleen: ofwel is je harde schijf nog maagdelijk blank, ofwel staat er al een partitie op, maar laat je XP tijdens de installatie ongenadig elke bit op die partitie wissen! Een variant op deze installatie is de ‘multiboot installation’, prima geschikt voor wie van experimentjes houdt, of voor wie verknocht is aan z’n oude besturingssysteem. XP komt dan in een afzonderlijke partitie terecht, en laat je overige (besturingssystemen op de andere) partities ongemoeid. Bij het opstarten van je pc verschijnt dan een bootmenu waarin je het gewenste besturingssysteem selecteert. Heb je op je pc een besturingssysteem draaien dat dringend aan een verjongingskuur toe is, dan kan je een ‘upgrade installation’ overwegen. Windows 3.1 of 95 vallen hier jammer genoeg wel uit de boot: beide oudjes laten je weinig andere keuze dan een destructieve ‘schone’ XP-installatie. Tijdens zo’n upgrade bewaart de installatie alle belangrijke gebruikersinstellingen en de geïnstalleerde programma’s. XP zal ook een poging ondernemen verouderde stuurprogramma’s meteen te updaten. In deze workshop laten we de drie installatie-scenario’s één voor één aan bod komen. We beginnen met een ‘schone’ lei…

Windows Setup
Welkom bij Windows Setup
Welk type installatie wilt u uitvoeren?
Type installatie: Upgrade (aanbevolen)
Upgrade (aanbevolen)
Nieuwe installatie (geavanceerd)
Selecteer deze optie als u de huidige versie van Windows automatisch wilt bijwerken.
Uw huidige programma's, gegevensbestanden en bestaande computerinstellingen blijven behouden.
Het is niet ongebruikelijk dat tijdens de installatie het beeldscherm uitgaat en dat de computer vanzelf enige malen opnieuw wordt opgestart.
< Vorige | Volgende > | Annuleren

En welke installatie had je gewild?

KUNT U MIJ OOK EENS FORMATTEREN… HIPS… IK VIND DE WEG NIET MEER NAAR HUIS!
HIPS
?
ROUTE 66
TOM

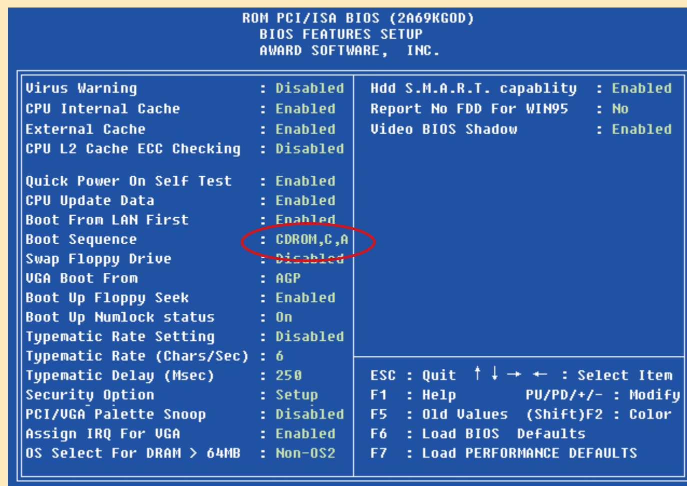

XP!

SCHONE INSTALLATIE

Stap 1
Opstarten vanop cd

Een schone installatie begint met een opstart vanop de Windows XP-cd. En daar kan al een eerste angel steken: je pc gaat straal aan die cd voorbij! Wat nu? In principe kan je dat snel verhelpen, maar dat vereist wel een ommetje langs je *BIOS*. Dat bereik je via een menu dat je kort na het inschakelen van je pc kan oproepen met een of andere toets (vaak is dat de Delete-toets – raadpleeg de handleiding van je pc). Daar vind je dan een optie als BIOS (Advanced) Features, die je naar een submenu voert waar je normaal een item als Boot Sequence aantreft. Via de toetsen Page Up/Page Down kan je hier de opstartvolgorde aanpassen, zodanig dat de cd-rom vóór de harde schijf in het rijtje komt te staan. Verlaat het menu, maar niet voordat je de wijzigingen hebt opgeslagen. Nu zou je pc wel van de cd-rom moeten kunnen opstarten!

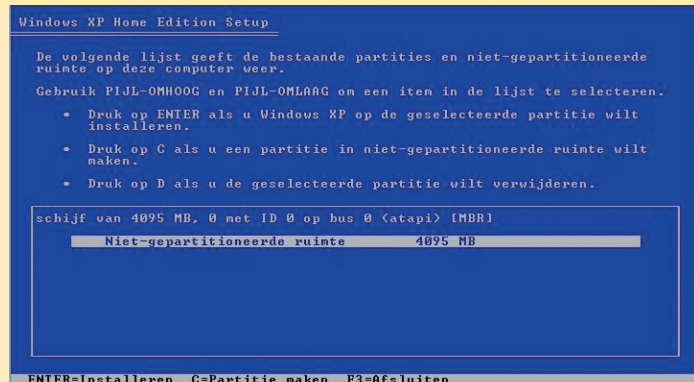
Even (voorzichtig!) rommelen in je BIOS.

Stap 2
Wil je een partitie?

Prima, je hebt de installatieprocedure in gang gezet! Je krijgt nu een poos weinig anders te zien dan een hele rist bestanden die één voor één geladen worden. Vervolgens kom je in het welkomstscherm van Setup terecht. Met de ENTER-toets bevestig je dat je de installatie van XP wil doorzetten. Via de F8-toets verklaar je je akkoord met de gebruiksrechtovereenkomst – die je uiteraard ook gelezen hebt. Even later beland je dan op een scherm waar je de partitie moet selecteren waarop je XP wil installeren. Had je je schijf nog niet gepartitioneerd (zie vorige workshop), geen nood: via de C-TOETS kan je hier meteen een partitie uit de grond stampen. Standaard laat Setup die partitie de volledige schijfruimte inpalmen, maar je kan hier gerust ook een kleinere partitie voorstellen. Zorg wel dat je minstens 2 GB voorziet voor de XP-partitie! Bevat je schijf echter al één of meer partities die je liever kwijt wil, dan hoef je die hier maar te selecteren en via de D-TOETS kan je die – na bevestiging – verwijderen. Let op: hierdoor verdwijnen onherroepelijk alle gegevens die zich nog op die partitie bevinden!

XP OF XP?

Zoals je weet, komt Windows XP in twee edities uit: Home en Professional. In een bekende winkelketen vonden wij de volgende prijzen terug: NL Upgrade: € 129 (Home) en € 284,80 (Pro); NL Full: € 295 (Home) en € 449 (Pro). De Home-editie is dus flink wat goedkoper, maar bevat toch zowat alles wat een gemiddelde thuisgebruiker met één of twee computers nodig heeft. De meer professionele versie moet het namelijk hebben van meer geavanceerde netwerkmogelijkheden en een krachtiger gebruikers- en schijfbeheer. In de eerste plaats bedoeld voor een kantooromgeving, kan deze editie nochtans ook de gevorderde of experimentbeluste thuisgebruiker aanspreken. De systeemvereisten en installatieprocedures echter zijn voor beide versies nagenoeg dezelfde.

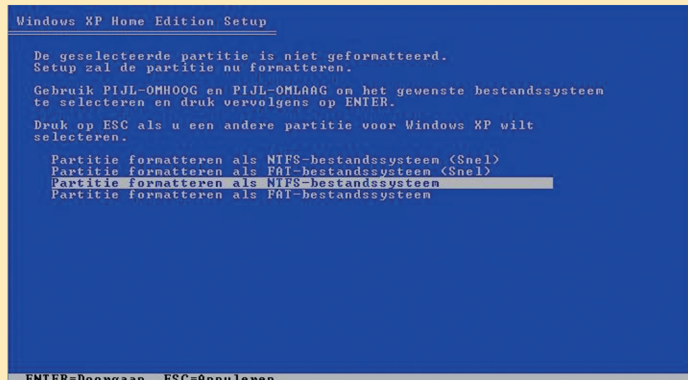
Als je nog geen partitie hebt, kan je er nu eentje aanmaken.

Stap 3
Even formatteren

Heb je eenmaal de gewenste locatie voor de installatie van XP aangeduid, dan mag je je meteen buigen over het vraagstuk van de optimale formattering. In het vorige deel (zie Clickx 38) hebben we het daar al uitgebreider over gehad, zodat we ons hier tot een korte samenvatting beperken. Setup geeft je hier de keuze tussen FAT en NTFS. We zien echter weinig redenen waarom je voor het FAT-bestandssysteem zou kiezen: NTFS (New Technology File System) is niet alleen robuuster en springt efficiënter met schijfruimte om,

VAKTAAL

BIOS: Staat voor Basic Input/Output System en bestaat uit een reeks programmamodules die bij het inschakelen van de pc onder meer alle hardwarecomponenten testen en initialiseren. Ze zorgen ook voor de koppeling tussen je processor en afzonderlijke componenten van je pc.

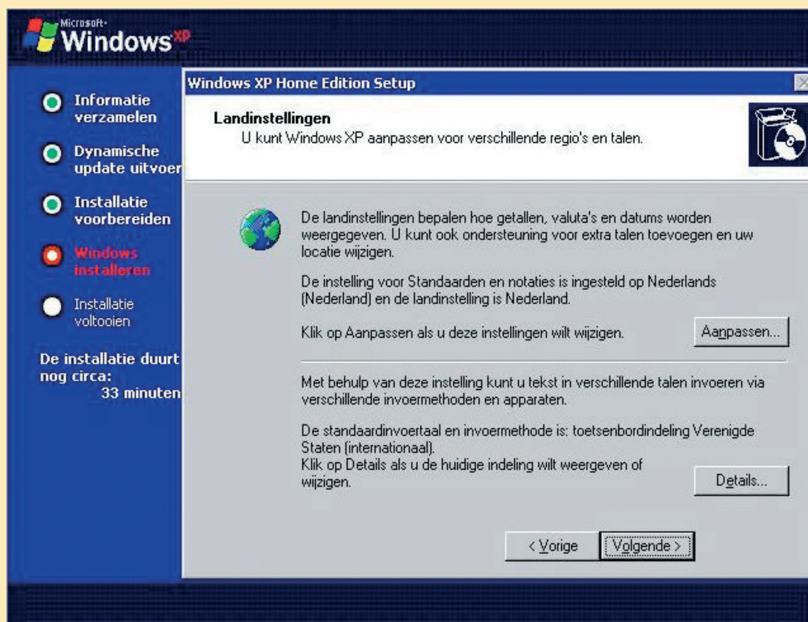
Kies voor NTFS en neem er je tijd voor.

je krijgt er nog een paar geavanceerde voordelen bovenop. Er is wel één grote uitzondering: wil je vanuit Windows 9x of ME de gegevens op die partitie kunnen bereiken, dan zit er niks anders op dan FAT(32) te kiezen: die Windows-versies geraken namelijk hopeloos in de knoei met NTFS! In principe laat Setup je de keuze tussen een normale en een snelle formattering: tenzij je de trein nog moet halen, raden we je aan de normale formattering te selecteren.

Stap 4
Algemene configuratie

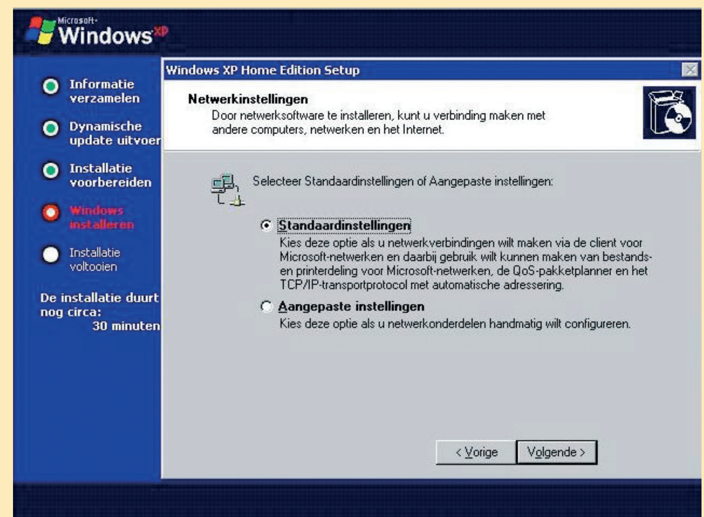
Na de formattering gaat Setup dan volop aan de slag met het kopiëren van allerlei bestanden naar de Windows-installatiemappen. Daarna is een herstart van de computer vereist. Dit keer laat je de pc vanop harde schijf opstarten, en even later kom je al in een meer grafische omgeving terecht. De rest van de installatie neemt wellicht nog een dik half uur in beslag, maar loop niet te ver weg, want af en toe heeft Setup je assistentie nodig. De belangrijkste vragen die je te verwerken krijgt, zijn de volgende:

- **Landinstellingen:** Die bepalen hoe getallen, valuta's en datums worden weergegeven. Een druk op de knop **Aanpassen** laat je toe hier respectievelijk **Nederlands (België)** en als locatie **België** in te stellen. Bevestig met **OK**, en je komt terug in het eerste venster waar je vervolgens op de knop **Details** drukt. Als standaardinvoertaal kies je hier **Nederlands (België) – Belgisch (punt)**. Bevestig opnieuw met **OK**.
- **Naam en organisatie:** Tik hier je eigen naam en eventueel ook bedrijfsnaam in.
- **Productcode:** De productcode bestaat uit vijf groepen van telkens vijf tekens, en vind je op het hoesje van de XP-cd.
- **Computernaam en Administrator-wachtwoord (Professional):** Tik een geschikte naam in voor de computer en een beheerderswachtwoord (tweemaal).
- **Belgegevens voor modem:** Ook al heb je geen modem, toch moet je hier de volgende gegevens kwijt: land, netnummer, eventueel nummer voor toegang tot een buitenlijn en het telefoonsysteem (toon of pulse).
- **Datum en tijd:** Stel datum en tijd in, kies de geschikte tijdzone (normaal is dat GMT +01:00 – Brussel, Kopenhagen, Madrid, Parijs) en activeer de optie die zorgt voor een automatische aanpassing aan zomer- en wintertijd.

Even de taal aanpassen en we kunnen weer verder.

Stap 5
Het netwerk

De standaardinstellingen volstaan wel voor een thuisgebruiker.

Gewapend met deze gegevens is Setup alweer een tijdje zoet, en begint hij aan de installatie van de netwerksoftware. Ook daarvoor roept hij je hulp in...

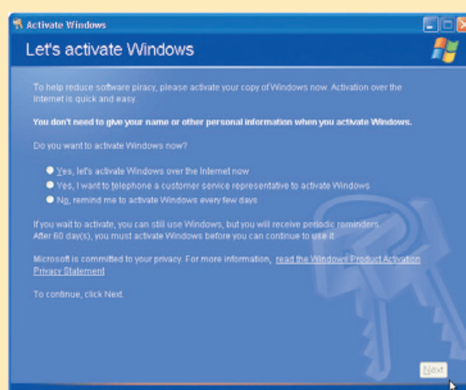
- **Netwerkinstellingen:** Tenzij je je hier meteen als netwerkbeheerder wil opwerpen, kan je rustig de **Standaardinstellingen** geselecteerd laten. Binnen deze workshop kunnen we echter niet dieper ingaan op deze netwerkmaterie.
- **Werkgroep of domein:** Gebruikers van de Home-editie geven hier de naam van de werkgroep op: komt deze pc inderdaad in een thuisnetwerkje terecht, dan moet je ervoor zorgen dat deze naam op alle pc's identiek is. Professional-gebruikers kunnen ook aangeven dat deze computer lid is van een domein – met een heuse server dus.

Setup zet de installatie nog een hele poos verder en na een obligate herstart doet hij nogmaals een beroep op je wijsheid. Dit keer voor de instellingen van je internetverbinding. Je krijgt hier de keuze tussen een verbinding via je netwerk of een directe verbinding als die pc rechtstreeks aan een modem hangt. Tussendoor krijg je ook nog de vraag of je het product bij Microsoft wil registreren,

maar dat houdt zeker geen verplichting in. Ten slotte kan je nog de namen van de voorziene gebruikers ingeven en met een druk op de knop **VOLTOOIEN** rond je de hele installatieprocedure netjes af. Misschien nog dit: Microsoft brengt voortdurend updates en *patches* voor Windows XP uit. Zorg dus dat je zo snel mogelijk de ingebouwde **WINDOWS UPDATE** activeert (via de **STARTKNOP**, **ALLE PROGRAMMA'S**). Die verbindt je dan met de site [**http://windows-update.microsoft.com**], waarlangs je ook Service Pack 1 (SP1) voor XP kan binnenhalen en installeren.

Stap 6
Activering

Onmiddellijk na de installatie overvalt Windows je al met de vraag of je het product meteen wenst te activeren. De bedoeling van Microsoft is alvast duidelijk: ze hopen hiermee het aantal piratenkopies fel te verminderen. Tijdens dit activeringsproces maakt Windows namelijk een digitale vingerafdruk van je pc, gebaseerd op enkele sleutelcomponenten van je hardware. Deze gegevens worden dan doorgestuurd naar een databank van Microsoft. Installeer je dezelfde cd nadien op een andere computer, dan mag je een (tweede) activering normaal wel vergeten: de vingerafdruk zal er namelijk anders uitzien en zonder activering geeft Windows XP er uiteindelijk de brui aan. Een herinstallatie op (ongeveer) dezelfde hardware mag echter geen problemen opleveren. Deze activering hoeft je nauwelijks tijd te kosten, zeker niet als je verkiest die via het internet te laten verlopen. Het kan ook via de telefoon, maar die procedure is net ietsje ingewikkelder. We raden je echter aan te wachten met de activering tot wanneer XP enkele dagen goed en wel op je pc heeft gedraaid!

Piraat? Microsoft staat paraat!

TROUBLES IN PARADISE

Soms durft de setup-procedure onverwachts ook de mist ingaan, en overvalt het je dan met het gehate BSoD (blue screen of death). Je krijgt dan een foutbericht te zien op een blauw scherm en daarmee mag je het stellen... Setup weigert verder nog mee te spelen! De oorzaak ligt meestal bij een van je harde schijfcontrollers waarvoor XP blijkbaar nog geen compatibel stuurprogramma heeft voorzien. In dat geval tracht je eerst een geschikt stuurprogramma aan de haak te slaan op de site van Microsoft of van de fabrikant zelf. De nodige bestanden kan je dan bijvoorbeeld kwijt op een diskette. Start de installatieprocedure opnieuw, en hou bij het begin van Setup goed de statusbalk in het oog. Op een bepaald moment krijg je hier de gelegenheid **F6** in te drukken zodat je Setup naar het juiste stuurprogramma op je diskette kan verwijzen.

MULTIBOOT INSTALLATIE

Stap 1
Extra partitie

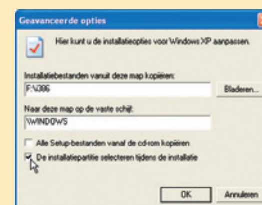
Het kan natuurlijk best zijn dat je al een (oudere) Windows-versie hebt draaien, en dat je XP braafjes náást die versie wil installeren. In dat geval heb je alvast nog één extra partitie nodig of althans een brok niet-toegewezen schijfruimte die je alsnog in een partitie kan omzetten. Deze partitie hoeft echter niet noodzakelijk op dezelfde harde schijf te staan als die waarop je huidige Windows draait. Heb je geen (ruimte voor een) extra partitie, dan zit er niks anders op dan een beroep te doen op gespecialiseerde partitioneringssoftware (zie Clickx 38). Hiermee kan je dan je huidige partitie zonder gegevensverlies inkrimpen zodat er ruimte vrijkomt voor een extra partitie. Is je schijf er klaar voor, dan kan je aan de multiboot installatie beginnen...

Stap 2
XP op de tweede plaats

Niets houdt je tegen om twee parallelle installaties van XP te draaien, elk in hun eigen partitie. Maar een scenario waarbij je een oudere versie van Windows (zoals 9x of ME) naast XP wil draaien, ligt waarschijnlijk meer voor de hand. Is dat inderdaad de bedoeling, zorg er dan wel voor dat je éérst Windows 9x/ME installeert, en pas daarna XP! Doe je dat niet, dan dreigt je multiboot scenario compleet te mislukken omdat een installatie van 9x/ME belangrijke gegevens van XP overschrijft! Op het Engelstalige [**www.dougknox.com/xp/tips/xp_repair_9x.htm**] vind je weliswaar een uitweg uit deze impasse, maar je bent gewaarschuwd: de procedure is niet zo evident, en we hebben ze zelf niet uitgetest! We gaan er dus van uit dat je al Windows 9x/ME draaien hebt, en dat je de pc van hieruit hebt opgestart. Stop vervolgens de XP-cd in het station. Verschijnt het setupmenu niet automatisch, dan kan je die procedure alsnog in gang zetten door het bestand **WINNT32.EXE** uit te voeren, dat zich in de map I386 van je XP-cd bevindt. In het menu selecteer je dan de optie **WINDOWS XP INSTALLEREN**.

Stap 3
Installeren maar

Vervolgens kies je de optie **NIEUWE INSTALLATIE (GEAVANCEERD)**. Druk op **VOLGENDE** en verklaar je akkoord met de gebruiksrechtovereenkomst. Daarna wordt je gevraagd de productcode (zie cd-hoesje) in te tikken. Op het volgende venster is het even opletten geblazen: hier moet je absoluut de knop **GEAVANCEERDE OPTIES** indrukken. Daar plaats je dan een vinkje naast de optie **DE INSTALLATIEPARTITIE SELECTEREN TIJDENS DE INSTALLATIE**. Laat je dat na, dan installeert XP zich als een upgrade over je huidige Windows-versie heen! Stel ver-

Vinkje hier, vinkje daar

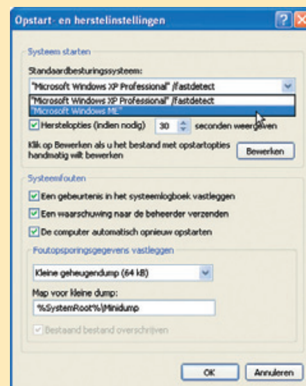
VAKTAAL

Patch: Een stukje software dat bedoeld is om fouten te corrigeren of veiligheidslekken te dichten in de oorspronkelijke versie van een programma.

volgens de gewenste taal en regio in, en druk op **Volgende**. Als je dat verkiest – en als dat technisch mogelijk is – gaat Setup meteen het net op, op zoek naar een eventuele up-to-date versie van de setupbestanden. Na een heropstart van de pc, kan je Setup dan verderzetten en aanduiden op welke partitie je XP wil installeren. Voor de rest van de installatieprocedure volg je ongeveer de stappen van een 'schone' installatie (zie boven).

Stap 4
Bootmenu

Herstart je de pc na de installatie, dan verschijnt prompt een bootmenu waarin je het gewenste besturingssysteem kan selecteren. Standaard krijg je dit menu dertig seconden lang te zien. Hak je binnen die periode de knoop niet zelf door, dan kiest Windows de standaardinstallatie en gewoonlijk is dat de meest recente. Dit bootmenu kan je echter wel naar eigen hand zetten. Klik daarvoor met de rechtermuistoets op **Deze computer** en kies **Eigenschappen**. Open het tabblad **Geavanceerd** en druk op **Instellingen** in de rubriek **Opstart- en herstelinstellingen**. Daar kan je dan het standaardbesturingssysteem selecteren, en meteen ook aangeven hoelang het menu zichtbaar moet blijven. Kies je hier 0, dan start Windows meteen het standaardsysteem op. Voor wie het wil weten: de instellingen worden weggeschreven naar het tekstbestand **boot.ini** dat zich in de rootmap van je opstartschijf bevindt. Je kan het bestand openen in **Kladblok** door via de **Startknop** de opdracht **c:\boot.ini** in te tikken bij **Uitvoeren**.

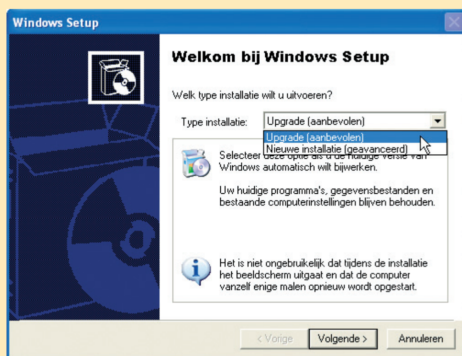

Sleutelen aan het opstartmenu.

UPGRADEN EN TIPS

Stap 1
Bekend terrein

Een upgrade naar Windows XP vanaf Windows 98 (al dan niet SE), ME, NT4 (SP6) en 2000 Professional hoort in principe vlekkeloos te verlopen. De procedure is overigens een fluitje van een cent, zeker voor wie in de bovenstaande stappen al even heeft rondgeneusd. Start je pc alvast vanop je huidige Windows-versie op, en stop vervolgens de XP-cd in het station. De Setup wizard start automatisch op, maar je kan hem ook manueel wakker schudden door het bestand **Winnt32.exe** uit te voeren in de map **\I386** op je cd. Hier kies je dan de optie **Upgrade (aanbevolen)**. Buiten de eeuwige productcode hoef je tijdens de verdere procedure nauwelijks nog gegevens kwijt. Er zijn wel een paar reboots nodig, maar ook die vereisen je tussenkomst niet. Het uitgelezen moment dus om rustig aan je cappuccino te nippen... Na de installatie is de metamorfose naar XP een feit: je gebruikersinstellingen, het bureaublad, je netwerkverbindingen... ze zouden allemaal nog in leven moeten zijn!

Die ouwe Windows is wel aan vernieuwing toe!

Wachtwoorden voor bestaande profielen dien je (als administrator) wel even opnieuw in te geven, en misschien is dit het ideale moment om meteen je partitie van het ouwe FAT naar NTFS op te waarderen. Dat kan via de volgende opdracht vanuit een CMD-venster (tik **CMD** in bij **Uitvoeren**): **convert x: /fs:ntfs** (waarbij je x: door de letter van het juiste volume vervangt).

Stap 2
Strohalm-installatie

In een heel uitzonderlijk geval kan je een vierde installatiestrategie overwegen. Stel dat je Windows XP al had geïnstalleerd op een schijf die slechts één partitie bevat, en dat het systeem op een kwade dag totaal de mist ingaat. Je gaat dan natuurlijk het rijtje (ingebouwde) hersteltechnieken van Windows XP af (hierover hebben we het nog in één van de volgende nummers) maar wat als die hersteltechnieken geen baat brengen? Je kan dan proberen een niet-destructieve herpartitionering door te voeren met een gespecialiseerd programma (als Partition Magic 8 of Partition Expert 2003). Hiermee creëer je dan een tweede partitie waarop je een schone XP-installatie uitvoert. Start via deze XP-installatie op en tracht op die manier toegang tot de gegevens op je corrupte partitie te krijgen. Lukt je dat niet, dan kan je een upgrade installatie van XP... over je bestaande (corrupte) partitie heen laten uitvoeren. Niet bepaald een standaardprocedure, maar misschien wel de laatste strohalm om aan je gegevens te geraken...

Stap 3
Hardware en software in de pas?

Ten slotte geven we je nog een laatste tip mee. Tijdens een installatie van XP gaat Setup standaard na of hij niet in de clinch dreigt te geraken met incompatibele hardware. Je kan dat echter (vooraf) zelf ook testen door in het welkomstscherm van de XP-cd de optie **Systeemcompatibiliteit controleren** te kiezen. Voeg je nadien nog een nieuw stukje hardware toe, dan breng je beter eerst een bezoekje aan de HCL (Hardware Compatibility List) van Microsoft op [**www.microsoft.com/hcl**]. Hier kan je checken in hoeverre die hardwarecomponent compatibel is met XP. Tijdens een upgrade-installatie checkt Setup ook de software die je al in je bestaande Windows-versie had geïnstalleerd en waarschuwt je voor programma's die mogelijk niet compatibel zijn met XP. Hoe dan ook, dadelijk na de upgrade ga je toch beter zelf nog eens na of alle geïnstalleerde programma's wel naar behoren werken onder XP. Is dat niet het geval, dan kan je je wellicht nog uit de slag trekken met de zogenaamde compatibiliteitsmodus. Klik daarvoor in de Verkenner met de rechtermuistoets op het bewuste programmabestand, en kies **Eigenschappen**. Open het tabblad **Compatibiliteit** en kies de geschikte parameters voor die applicatie. Met wat geluk sputtert XP nu niet meer tegen!

Botert het wel tussen XP en je hardware?

— Toon Van Daele —